

De Advocaat en de Zeiler

DE ADVOCaat EN DE ZEILER

KRIS VAN STEENBERGE
& GEERT BRIERS

roman

*Wat vindt u van dit boek? Vertel het ons op Instagram via
@uitgeverijvrijdag met #vrijdagboeken*

© 2020 – Kris Van Steenberge, Geert Briers & Uitgeverij Vrijdag
Jodenstraat 16, 2000 Antwerpen
www.uitgeverijvrijdag.be

Omslagbeeld: Thierry De Cordier MER GROSSE, 2011
oil paint on paper mounted on panel 163 x 150,5 cm
Courtesy: the Artist and Xavier Hufkens, Brussels
Photo credit: Dirk Pauwels, Ghent, Belgium
Omslagontwerp: Loudmouth, Utrecht
Vormgeving binnenwerk: theSWitch, Antwerpen
Foto auteurs: Benny De Grove

NUR 301
ISBN 978 94 6001 904 3
e-boek
ISBN 978 94 6001 905 0

Niets van deze uitgave mag door middel van elektronische of andere
middelen, met inbegrip van automatische informatiesystemen,
worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

MENS EN ZEE

U, vrije mens, vereert de zee het allermeest.
Zij is uw spiegelbeeld: u kunt uw ziel ontwaren
In het oneindig deinen van haar zilte baren,
Al even bitter als de afgrond van uw geest.

Charles Baudelaire
uit: *Zwarte Venus* (2016)
vertaling: Paul Claes

Proloog

Een vrouw en een man kijken elkaar in de ogen. Achter hen golft de zee hun herinneringen heen en weer. De details zijn ze vergeten. Ook de wegen die leidden naar dit moment. Het glas champagne dat ze voor zich hebben staan, hebben ze nog niet aangeraakt.

De vrouw haalt de lippen van elkaar. Een aanloop naar een eerste woord. De man hoort enkel een kleine zucht. Nu is denken aan de orde. Spreken is voor later. Hun gedachten zijn als schuimkopjes op de golven, door de wind los geblazen. Dansend over het strand. Tot niets nog aan elkaar kleeft. Tot wat ze geworden zijn.

Daar klinken ze op.

1

‘Misschien is deze tocht wel een begin.’

Mijn stem klinkt hol in de smaakvol ingerichte inkomhal. Grote modernistische schilderijen prijken tegen marmeren wanden. De meeste van de doeken ken ik. Ik weet op welke vernissages ze gekocht zijn. Mijn *Cœur Noir* hangt er ook tussen. Het heeft een ereplaats gekregen.

Melizza staat er wat onzeker bij, de hand nog aan de klink van de voordeur. Halflange rok, platte schoenen, een tijgerprint. Wellicht duur. Ik zoen haar vluchtig. Ze aarzelt en frons het voorhoofd. Wikt ze mijn woorden?

‘Kom maar verder,’ zegt ze uiteindelijk, ‘hij zit achter in de tuinkamer.’ Ze stapt voor me uit. Haar heupen wiegen. Ik moet aan Bacardi denken. Er zit een pluisje op haar rechterdij. Ik bedwing me.

De tuinkamer wordt beheerst door een grote fauteuil. Bij binnenkomst kijk je meteen op de imposante rugleuning. Okergeel velours met daarop in bordeauxrode zijdedraad gestikte Japanse lettertekens *Kōsei*. Ik weet wat het woord betekent. Niet omdat ik Japans spreek. Maar bij dit kunstwerk hoort een handleiding. Daarin staat het te lezen. Onder de lettertekens een minimalistische tekening van een hert. De humor van een ontwerpster die oosterse accenten vermengt met Oudgermaanse gebruiken. Ik ben

haar naam vergeten, ondanks een nacht samen. Zoveel had ze niet om het lijf.

Boven de rugleuning steekt een hoofd uit. Een volle bos golvende, grijze haren. Aan de zijkanten twee handen die een krant gespreid houden. We lopen tot vlak bij de fauteuil.

‘Hij is er,’ zegt ze, terwijl ze haar hand op de schouder legt die bij het grijze hoofd hoort. Dat draait met een ruk opzij.

‘*Copain*, wat een verrassing! Wat brengt jou hier?’ De Advocaat laat zijn krant zakken, kijkt eerst verward naar mij en zoekt dan de ogen van Melizza. Ze knikt. Betekenisvol. ‘Jullie gaan naar zee. Jij en de Zeiler. Twee dagen.’

‘Vertrekken we vandaag?’ Hij wrijft achteloos met de hand over zijn slaap. Dan herstelt hij zich. ‘Ach natuurlijk. Ga zitten. Schenk de Zeiler een glas in. Ik moet mijn koffers nog pakken.’ Hij veert recht met een theatraliteit die ik van hem gewend ben. Melizza houdt hem tegen.

‘Dat heb ik voor jou al gedaan.’

Hij houdt halt, grinnikt, kijkt naar haar en dan naar mij. ‘Zie haar daar staan, de vrouw van mijn leven.’ De toon van zijn woorden houdt het midden tussen een compliment en een aanklacht. ‘Hoe raakt een man als ik aan zo’n godin?’ Hij serveert ons zijn bekende cynische blik.

Melizza reageert niet. Ik evenmin.

‘Dan rest ons nog alleen de drank,’ zegt hij lachend.

‘Midden in de nacht?’

‘Waarom niet? Dag, nacht, het maakt niet uit. Het leven moet gedronken worden wanneer het zich aandient.’

Op het dressoir staan gele tulpen. Eén ervan hangt een beetje flets. Een afgefallen kelkblad met bruine vlekken ligt naast de vaas. Melizza speelt met de parels van haar halssnoer en lacht onwennig.

Dan vindt ze haar besliste toon terug. ‘Moet kunnen, een toast op jullie vertrek. Ik kijk even in de koelkast.’ Haar heupen verdwijnen de keuken in.

De Advocaat leidt me naar de zitbank en neemt zelf terug plaats in de fauteuil. ‘*Copain*, dat je me bij nacht en ontij uit m’n nest komt halen om naar de zee te vertrekken. Waarom?’

Weer die vertwijfeling. Wat een verschil met vroeger. Hij is ouder geworden. Dat valt me op. De viriele kracht die deze strafpleiter uit de grootstad altijd zo sierde, hem zelfs een reputatie bezorgde tot ver buiten de grenzen, is verdwenen. Het flitsende van zijn bewegingen, het gladde van zijn voorkomen, wat hem de bijnaam ‘de zilveren haai’ opleverde. Het is allemaal niet meer aan hem te zien. Hij lijkt wel ondergedompeld in dofheid. Probeerde Melizza mij dát duidelijk te maken aan de telefoon?

Ze komt de tuinkamer weer in met een fles champagne en drie glazen. Ze ontkurkt de fles. Een zacht gesis.

‘Jullie zullen goed kunnen bijkletsen. En het wordt mooi weer, wat wil je nog meer?’ Ze schenkt de glazen vol, een bruisend geluid.

‘Ja, wat willen we nog meer,’ zegt de Advocaat. ‘Wat willen we nog meer?’

‘Gezondheid,’ zegt Melizza nadat ze ons allebei een glas heeft gegeven.

‘Gezondheid,’ zeg ik, ‘Op de vriendschap.’

‘*Alla vostra,*’ zegt de Advocaat, ‘Op de vriendschap. Of althans op de gedachte daaraan.’

Even valt er een stilte die weegt. Dan wijst de Advocaat naar de krant. ‘Ik snap niet waar ze het vandaan halen,’ zegt hij, ‘het glazen plafond in de kunstensector. Waar hebben ze het toch over? Curatrices. Het moet niet gekker worden. Curatrices, het woord alleen al.’

‘Zegt de witte man van vijfenvijftig,’ merkt Melizza fijntjes op. Ze nipt van haar glas.

‘Correctie. Succesvolle witte man.’

‘De koek is toch niet helemaal gelijk verdeeld,’ antwoord ik.

‘Misschien niet helemaal gelijk verdeeld, maar sommige van die meiden kraaien echt wel wat af.’

‘Hanen,’ zegt Melizza.

‘Wat zeg je?’

‘Hanen kraaien. Meiden nooit. Het feit alleen al dat je “meiden” zegt.’ Melizza zet haar glas op de salontafel en gaat naar de hal. ‘Ik zal jouw koffer al bij de wagen van de Zeiler zetten. Kunnen jullie direct vertrekken.’

‘Waar start onze reis?’ vraagt hij.

‘Bray-Dunes. Dat wist je toch al?’ Ik kijk hem verbaasd aan. Hij vergeet echt alles. ‘En van daaruit naar Cadzand.’

‘Als jij de weg maar weet.’

‘Moeilijk is het niet, gewoon de zee aan de linkerkant houden.’

De Advocaat staat op. ‘Ik ga de juiste jas kiezen. Het wordt mooi weer, dat zei ze toch.’

Nu ik alleen ben, kijk ik naar buiten. Het wateroppervlak van de vijver glinstert als vloeibaar zilver.

Melizza komt binnen, gaat naast me zitten. Iets te dicht. ‘Nog een glas?’

‘Nee, dank je. Vijftigers en alcohol, weet je wel.’

Ze lacht alsof ze me gelooft. ‘Ik hoop dat je zeker bent?’ zegt ze.

‘Waarvan?’

‘Van dit alles. Deze tocht. Dat je dit nog wil doen.’

‘Hij heeft daar recht op.’

‘Ik weet het niet meer.’

‘Wat?’

‘Wie er recht heeft op wat.’

‘We zien wel. Laat ons nu maar vertrekken.’

‘Je kan me altijd bereiken.’

‘Echt?’

‘Je hebt mijn nummer.’

‘Dat heb ik, ja.’

2

Ik kijk even opzij. Hij zit kaarsrecht, kijkt voor zich uit, zijn handen rusten op zijn dijen. Hij heeft een zonnebril op, hoewel de zon nog aan de einder moet verschijnen. Typisch de Advocaat. Hij zwijgt, maar soms keert hij zijn hoofd naar mij toe. Dan voeren we een gesprek zonder woorden.

De verlichting op de snelweg brandt nog. Op een monotoon ritme glijden schaduwen en schijnsels afwisselend de auto in en uit, alsof mijn vriend gescand wordt. Eerst zijn gelaat. Zijn huid is minder gerimpeld dan ik had verwacht, de kin glad geschoren, het vel rond zijn hals glanst een beetje. Hij is niet vermagerd de laatste tijd. Het licht schuift verder over zijn schouders, borstkas en armen. Hij draagt een stijlvol, mooi gesneden hemd. Daarna licht zijn broek met ruitjesmotief in felle kleuren op, met daaronder hipster sneakers. De Advocaat is over de volledige lengte perfect gestreken. Er zit geen rek op nonchalance. Ooit zijn woorden. Hoe anders bij mij.

Zijn behaarde handen met verzorgde vingers liggen nu bewegingloos in zijn schoot. Aan zijn rechterhand een imposante trouwring. Mijn ontwerp, op zijn verzoek. Dat ik nooit juwelen ontworpen had, wuifde hij weg met: 'Je moet alles een keer gedaan hebben in je leven: parachute-

springen, een zwarte vrouw neuken, quinoa eten, en de trouwring van je beste vriend maken.' Mijn opmerking dat er veel betere juweelontwerpers waren dan ik, haalde hij ook onderuit: 'Allemaal prutsers, man. Karaatneukers. Hun wereld beperkt zich tot vingers en oorlellen, af en toe een hals. Neen, ik zoek een man die groots denkt, in vierkante meters. Dus jij, copain, ontwerpt onze ringen.' Imposant en protserig. Zo wou hij het.

Koffie. Ik ben al een halve nacht onderweg en heb een cafeïneshot nodig. We stoppen langs de autostrade om koffie te tanken in een benzinestation, zo'n plek waar er altijd een vakantiesfeertje hangt, maar evengoed waan je jezelf er in een marginale wereld. De Advocaat hoeft niets en wacht op me in de wagen.

Het oponthoud was kort, we rijden verder. Een hand aan het stuur en met de andere hand houd ik het bekertje koffie aan m'n lippen, de bittere geur van de espresso kruipt in mijn neus. Ik drink met kleine teugjes. En nu kilometers maken om zo snel mogelijk de zee te bereiken.

De Advocaat en ik zwijgen. De luxe van mijn wagen geeft comfort aan de stilte tussen ons. Er klinkt zachte muziek: een playlist die ik speciaal voor deze rit heb samengesteld. Het enige wat irriteert aan deze auto is dat hij te perfect is. Maar ik moet wel lange afstanden doen, kunst vervoeren, een boot aan land trekken. Dat vraagt om kwaliteit en volume. Dat vraagt om paardenkracht.

Ik merk dat de Advocaat me zijdelings bestudeert, maar ik doe alsof ik me er niet bewust van ben en houd m'n blik gefocust op de weg. Ik denk terug aan die dinsdagochtend in mijn atelier, toen ik volop werkte aan een nieuw project. *Vengeance sur l'obscurité*. De verkoop gaat nogal goed in Frankrijk de laatste tijd.

Er liggen zes panelen van drie bij drie op de grond. Ik heb er grote afbeeldingen van dictators van over de hele wereld op laten zeefdrukken. Het verbaasde me dat ik er zo snel zoveel vond. Een aantal potten grijze en zwarte verf staan ernaast. Een emmer vol met kwasen. Ik heb een oude wc-borstel vast, die ik in de zwarte verf heb gedompeld, klaar om Mao's kop te besprenken met een eerste regen van wraak. Net dan gaat mijn smartphone. De hand met de borstel blijft in de lucht hangen, de andere hand graait naar de telefoon in mijn broekzak.

'Hallo.' Ik zeg nooit mijn naam. Ik ga ervan uit dat de beller die wel kent. Aan de andere kant is het even stil.

'Melizza hier.'

Ik slik. Er druppelt zwarte verf over mijn arm tot in mijn hemd.

'Het is dinsdag,' zeg ik. Ik weet totaal niet waarom ik deze woorden uitspreek. Het is een antwoord dat nergens op slaat.

'Dat weet ik,' zegt ze, 'Hoe gaat het met je?'

'Ik ben aan het werk. Bel misschien een andere keer als ik meer in de stemming ben.'

'Neen, Zeiler, dit is niet zo'n telefoontje. Blijf aan de lijn alsjeblieft.'

Weer een stilte. Ik laat de hand met de borstel zakken. De verf druipt op mijn schoenen.

'Het loopt fout met hem.'

'De Advocaat?'

'Ja. Hij is ziek.'

'Ik zag hem enkele maanden terug nog in de krant. Een hoofdartikel nog wel. Een verkrachtingszaak. Wat is er dan mis met hem?'

'Hij heeft een beroerte gehad. Zijn kortetermijngeheugen is aangetast. Hij vergeet hoe langer hoe meer. Het is soms pijnlijk om te zien en hij beseft het maar al te goed.'

'Dementie? Hij?'

'Nee, veel erger, dit gaat razendsnel.'

'Hoe bedoel je?'

'Zes maanden.'

'Wat?'

'Dat zeggen ze in het universitair ziekenhuis, zes maanden. Als hij geluk heeft een jaar. Maand na maand zal hij zich minder kunnen herinneren, tot zijn geheugen volledig verdwenen is.'

'Fuck!'

Novocaine for the Soul, Eels. Een van de lievelingsnummers van de Advocaat. Dat weet ik. Hij heeft het mij zo vaak verteld. Een song die hem kracht geeft. Hij draait het altijd in de auto op weg naar de rechtbank. *Life is*

hard, and so am I. Life is white, and I am black, Jesus and his lawyer are coming back.'

Ik heb het volume de hoogte ingejaagd en zing de tekst luid mee. *'Who's my Jesus today? Who's my Jesus today?'* Ik kijk naar de Advocaat. Hij glimlacht.

'Waar rijden we eigenlijk naartoe, copain?'

'Naar zee,' roep ik.

'Zomaar?'

Ik word geflitst. Ik kijk naar de snelheidsmeter: honderd-zestig kilometer per uur.

Who's sorry now?

3

Ik parkeer de wagen op een kiezelstrook, nabij een benzinstation, net over de landsgrens. Een jongeman staat ons op te wachten. Het is Freek, mijn assistent die de transporten naar exposities regelt en de meest banale beslommeringen voor mij oplost. Ik geef hem mijn auto-sleutels.

'Hier,' zeg ik, 'Thermae Palace Oostende, kamers 330 en 331. Parkeer hem aan de kant van de kustbaan.'

Hij knikt, stapt in en start de wagen. Hij claxonneert luid en scheurt er dan vandoor. De achterwielen slippen, kiezels spatten op. Hij is nog jong, maar betrouwbaar.

'En nu?' vraagt de Advocaat.

'Wij, beste vriend,' leg ik hem opnieuw uit, 'gaan de volgende twee dagen het ganse strand afwandelen. Van Bray-Dunes naar Cadzand.'

Drie landen. Twee grenzen. Een kustlijn. Heren op het strand. Onder die naam is het idee ooit ontstaan. Om het zo te doen, wij tweeën, een belofte. We hebben het ontelbare keren afgesproken en in onze agenda's aangestipt, maar altijd kwam er iets tussen. Een vernissage in het buitenland, een uitgestelde rechtszaak, een kapotte knie, en soms ook gewoon een dwaze uitvlucht waar we allebei om moesten lachen. Alsof het uitstellen van de wandel-

tocht ons stilaan begon te behagen, meer dan dat we hem daadwerkelijk zouden maken. Denken aan de droom is vaak mooier dan het realiseren ervan.

Heren op het strand. Na die avond met de Cubaanse sigaar hebben we het nooit meer ter sprake gebracht. Hij niet. Ik niet. Het was Melizza die het opnieuw voorstelde toen ze me belde. Ik dacht dat een gesprek met haar mij meer van streek gebracht zou hebben. Gek hoe vertrouwd haar stem meteen klonk. Na al die tijd. Melizza, de amazone. Het slechte nieuws over de Advocaat overdonderde mij. Eigenlijk is dat een constante in zijn verhaal, de Advocaat overdondert.

Ondanks het vroege uur is de baanwinkel voor drank en tabak al geopend. In de etalage staan hoge torens van dozen roltabak. Verpakkingen van vijf of tien kilogram. ‘Voor wie bang is om zonder te vallen,’ zeg ik.

Hij antwoordt fel: ‘Om de accijnzen te ontlopen, ja, meer niet. Wij blijven Vlamingen, *et alors?*’

Zo herken ik de Advocaat weer, trefzeker.

Net zoals toen we elkaar voor het eerst zagen. De start van de middelbare school, het college. Voor mij was alles nieuw, voor hem niet, hij had er al een geschiedenis van zes jaar. Ik kwam van een andere stad, ouders en werk, zo gaat dat. Ik ging achteraan in de rij staan. Ik zag hem meteen. Zijn golvende haren, het uniform strak in de plooi, gloednieuwe lederen boekentas met goudkleurige sluitingen. Een kop groter dan de rest. Hij nam grote

happen uit een appel, kauwde met open mond en liet het zich overduidelijk smaken. Toen onze titularis zich voor de rij zette en met een eenvoudig handgebaar duidelijk maakte dat hij geen spijs en drank in zijn troepen duldde, keek de Advocaat even om zich heen en gooide dan het afgekauwde klokhuis met een sierlijke boog in een vuilnisbak die wat verder op de speelplaats stond. Het ging zo snel dat weinigen het gezien hebben. Maar ik wel. En de titularis. Die had pretlichtjes in zijn ogen bij het zien van zoveel jeugdige flair en zelfzekerheid. De eerste maanden van dat schooljaar hadden we nauwelijks contact.

In de winter die daarop volgde, ontkiemde onze vriendschap. Op een middag in de refter zag ik hoe hij tegenover mij zijn brooddoos opende. Ze was leeg. ‘*Merde,*’ zei hij, ‘compleet vergeten.’ Ik schoof hem de helft van mijn boterhammen toe. Hij knikte en at ze op. Twee uur later zaten we in de les Latijn naast elkaar. We kopieerden ellenlange woordenlijsten in stilte. Op een bepaald moment schoof hij mij een briefje toe: ‘Morgen schaatzen?’ Het briefje ging snel over en weer. ‘Waar?’ ‘Bij mij thuis.’ ‘Vraag ik aan mijn moeder.’ ‘Bel ik?’ Ik kriebelde er mijn telefoonnummer op. Zijn opgestoken duim. Ik glimlachte. Dat was het voor die namiddag.

De dag erna riep mijn moeder me van onder aan de trap. ‘Een vriend van je aan de telefoon!’

Ze heeft nooit geweten hoeveel waarheid er in dat kleine zinnetje verscholen zat.